

Nâng “sức đề kháng” cho thị trường Nghệ An trước làn sóng hàng giả

08:50 28/10/2026

Từ bồi dưỡng nghiệp vụ thực chiến cho lực lượng Quản lý thị trường đến số hóa truy xuất nguồn gốc và thiết lập “hàng rào” bảo hộ nhãn hiệu, Nghệ An đang đồng bộ triển khai nhiều giải pháp nhằm thanh lọc thị trường, bảo vệ quyền lợi người tiêu dùng và giữ gìn danh tiếng các đặc sản xứ Nghệ.

Siết nghiệp vụ, chặn đứng thủ đoạn tinh vi

Buôn lậu, gian lận thương mại và sản xuất hàng giả, hàng nhái ngày càng biến tướng với nhiều thủ đoạn xảo quyệt. Không dừng lại ở việc gây thiệt hại kinh tế cho người tiêu dùng, hàng giả còn trực tiếp “bào mòn” uy tín của cộng đồng doanh nghiệp chân chính, chặn đường ra của nông sản và những thương hiệu đặc sản được người dân Nghệ An dày công gây dựng qua nhiều thế hệ.

Đoàn kiểm tra Ban Chỉ đạo 389 tỉnh Nghệ An thực hiện công tác kiểm tra, phòng chống buôn lậu, gian lận thương mại và hàng giả trên địa bàn

Trước thực tế đó, sự phối hợp thường xuyên giữa lực lượng Quản lý thị trường với các hiệp hội chống hàng giả, cơ quan chức năng và chính các chủ sở hữu nhãn hiệu trở thành yêu cầu sống còn. Không chỉ dừng lại ở kiểm tra, xử phạt phần ngọn, bài toán cấp bách là nâng cao năng lực nhận diện vi phạm, làm chủ công nghệ truy xuất nguồn gốc và xây dựng ý thức bảo vệ thương hiệu ngay từ cơ sở sản xuất đến từng quầy hàng bán lẻ.

Ông Phạm Văn Hóa, Phó Trưởng Ban Thường trực Ban Chỉ đạo chống buôn lậu, gian lận thương mại và hàng giả tỉnh, Giám đốc Sở Công thương Nghệ An cho biết: “Công tác đấu tranh chống buôn lậu, gian lận thương mại và hàng giả được Ban chỉ đạo 389 tỉnh triển khai thường xuyên, liên tục, có trọng tâm, trọng điểm, gắn trách nhiệm cụ thể của từng ngành, từng địa phương và từng lực lượng chức năng. Bên cạnh việc tăng cường kiểm tra, xử lý nghiêm các hành vi vi phạm, Ban chỉ đạo cũng đẩy mạnh ứng dụng công nghệ, nâng cao năng lực nghiệp vụ và phát huy vai trò của doanh nghiệp, người dân trong phát hiện, ngăn chặn hàng giả. Qua đó, xây dựng thị trường minh bạch, bảo vệ quyền lợi người tiêu dùng, doanh nghiệp chân chính và uy tín các thương hiệu đặc sản Nghệ An”.

Mới đây, ngày 17/6/2026, Chi cục Quản lý thị trường tỉnh đã phối hợp với Hiệp hội chống hàng giả React Việt Nam tổ chức tập huấn chuyên sâu về thực thi quyền sở hữu trí tuệ và kỹ năng chống hàng giả cho toàn lực lượng. Điểm mấu chốt của chương trình là tập trung đối chiếu trực quan hàng chục mẫu sản phẩm thật – giả do đại diện 15 chủ thể nhãn hiệu trực tiếp cung cấp, phân tích các vụ án điển hình và chuyển giao phương pháp phát hiện dấu hiệu làm nhái tinh vi.

Tuy nhiên, giá trị của các khóa đào tạo chỉ thực sự phát huy khi được chuyển hóa thành phản xạ thực tế ngoài hiện trường: Từ phát hiện dấu hiệu khả nghi, thu thập chứng cứ, truy xét nguồn hàng đến lập hồ sơ xử lý chuẩn xác về mặt pháp lý.

Trước tình trạng tem giả ngày càng tinh xảo, kỹ năng kiểm tra tem chống giả công nghệ cao, tem Hologram hay đối chiếu các đặc tính bảo an ẩn theo hướng dẫn của nhà sản xuất phải trở thành nghiệp vụ thuần thực của kiểm soát viên. Đặc biệt, mã QR không còn là “bảo bối” duy nhất chứng minh hàng thật, bởi mã hoàn toàn có thể bị sao chép hoặc in lậu gắn vào ruột giả. Hoạt động kiểm tra đòi hỏi sự đối chiếu liên hoàn giữa thông tin trên tem, bao bì, số lô, ngày sản

xuất, giấy tờ phân phối với dữ liệu gốc của nhà sản xuất. Bất kỳ sự lệch pha nào cũng phải được truy xét đến cùng.

Chi cục Quản lý thị trường tỉnh đã phối hợp với Hiệp hội chống hàng giả React Việt Nam tổ chức tập huấn chuyên sâu về thực thi quyền sở hữu trí tuệ và kỹ năng chống hàng giả cho toàn lực lượng

Đối với hệ thống siêu thị, cửa hàng tiện lợi và các tổng kho phân phối, công tác tuyên truyền phải gắn liền với trách nhiệm pháp lý về kiểm soát đầu vào. Cơ sở kinh doanh bắt buộc phải lưu giữ hóa đơn chứng từ hợp lệ, chủ động tra cứu xuất xứ và có trách nhiệm thông báo ngay cho cơ quan chức năng khi phát hiện nguồn hàng nghi vấn.

Song song đó, “lưới chắn” chống hàng giả chỉ thực sự vững chắc khi kỷ cương công vụ nội bộ được siết chặt. Hoạt động kiểm tra phải công khai, minh bạch, đúng thẩm quyền và tuyệt đối không gây nhiễu cho doanh nghiệp làm ăn chân chính. Mọi hành vi dung túng, tiếp tay hoặc “bảo kê” cho gian lận thương mại đều phải bị thanh tra, làm rõ và xử lý nghiêm khắc, không có vùng cấm.

Bảo vệ đặc sản xứ Nghệ từ gốc rễ sở hữu trí tuệ

Không chỉ hàng công nghiệp tiêu dùng, các nông sản và đặc sản chủ lực của Nghệ An cũng đang đối mặt với nguy cơ bị đánh cắp danh tiếng.

Cam Vinh là minh chứng điển hình. Được bảo hộ chỉ dẫn địa lý từ năm 2007, cam Vinh có đầy đủ hành lang pháp lý để xác lập vị thế và giá trị vượt trội. Thế nhưng, vào mỗi mùa thu hoạch, tình trạng cam trôi nổi từ các vùng khác mượn danh “Cam Vinh” đổ về các chợ đầu mối vẫn diễn ra dai dẳng, gây thiệt hại nặng nề cho các nhà vườn làm ăn bài bản và làm xói mòn niềm tin của người tiêu dùng.

Cam Vinh - đặc sản chủ lực của Nghệ An đang đối mặt với nguy cơ bị đánh cắp danh tiếng do tình trạng cam trôi nổi từ các vùng khác mượn danh "cam Vinh" đổ về các chợ đầu mối mỗi mùa thu hoạch

Muốn giữ vững danh xưng “Cam Vinh”, mắt xích then chốt là kiểm soát chặt chẽ việc cấp phát và dán tem truy xuất nguồn gốc. Số lượng tem phát hành bắt buộc phải tương thích với diện tích và sản lượng thực tế đã qua kiểm định chất lượng, tuyệt đối không để xảy ra tình trạng “bán tem”, dán tem khống. Các hợp tác xã, hộ trồng cam cần được tổ chức vào chuỗi giá trị khép kín: Chuẩn hóa từ thu hái, bao gói có mã định danh đến phân phối chính ngạch. Khi chuỗi cung ứng minh bạch, việc truy vết gian lận tại các chợ truyền thống hay sàn thương mại điện tử sẽ trở nên dễ dàng.

Bên cạnh cam Vinh, những sản vật đặc trưng như tương Nam Đàn, chè hoa vàng Quế Phong, hải sản khô Cửa Lò hay gà đồi Thanh Chương đều là sinh kế của hàng ngàn hộ dân. Bài học từ những vướng mắc pháp lý xoay quanh nhãn hiệu “Tương Nam Đàn” trước đây vẫn còn nguyên tính thời sự: Nếu địa phương và các cơ sở sản xuất chậm chân trong việc xác lập quyền sở hữu trí tuệ, thương hiệu truyền thống hoàn toàn có thể bị chiếm đoạt hoặc rơi vào vòng

xoáy tranh chấp phức tạp.

Vì vậy, chính quyền và các cơ quan chuyên môn cần chủ động đồng hành, hướng dẫn các hợp tác xã làng nghề đăng ký nhãn hiệu tập thể, nhãn hiệu chứng nhận hoặc chỉ dẫn địa lý; đồng thời thiết lập quy chế giám sát chất lượng hậu bảo hộ. Khi đưa sản phẩm lên không gian mạng, chủ thể phải được trang bị công cụ bảo vệ bản quyền hình ảnh, kiên quyết yêu cầu gỡ bỏ các gian hàng mạo danh.

Ông Phạm Văn Hóa, Phó Trưởng Ban Thường trực Ban Chỉ đạo chống buôn lậu, gian lận thương mại và hàng giả tỉnh, Giám đốc Sở Công thương Nghệ An cho rằng, bảo vệ thương hiệu đặc sản Nghệ An cần thực hiện đồng bộ từ xác lập quyền sở hữu trí tuệ, truy xuất nguồn gốc đến kiểm soát thị trường. Sở Công Thương sẽ phối hợp với các ngành, địa phương tăng cường kiểm tra, xử lý nghiêm hành vi giả mạo nhãn hiệu, lợi dụng uy tín đặc sản để trục lợi; đồng thời hỗ trợ các cơ sở sản xuất, hợp tác xã nâng cao nhận thức về sở hữu trí tuệ, xây dựng thương hiệu và phát triển kênh phân phối minh bạch. Qua đó, bảo vệ quyền lợi người sản xuất chân chính, củng cố niềm tin người tiêu dùng và nâng cao giá trị đặc sản xứ Nghệ.

Một thị trường minh bạch và lành mạnh không thể chỉ trông chờ vào những đợt ra quân cao điểm. Đó phải là hệ sinh thái phòng ngừa thường trực, kết hợp chặt chẽ giữa kỷ cương thực thi pháp luật, sức mạnh công nghệ số và ý thức tự bảo vệ tài sản trí tuệ của từng nhà sản xuất, kinh doanh. Bảo vệ thương hiệu đặc sản Nghệ An chính là bảo vệ mồ hôi, công sức của người nông dân và khẳng định uy tín hàng hóa xứ Nghệ trên bản đồ kinh tế cả nước.

Sớm đưa công nghệ số vào giám sát lưu thông

Nghệ An sở hữu địa bàn rộng, đường biên giới dài hiểm trở cùng mạng lưới phân phối trải rộng từ miền xuôi lên vùng cao. Đây là kẽ hở thuận lợi để các đường dây tuần hàng tiêu dùng giá rẻ, trôi nổi vào tiêu thụ.

Ông Phạm Văn Hóa, Phó Trưởng Ban Thường trực Ban Chỉ đạo chống buôn lậu, gian lận thương mại và hàng giả tỉnh, Giám đốc Sở Công thương Nghệ An

Tại các bản làng vùng sâu vùng xa, người dân rất dễ rơi vào “bẫy” hàng nhái có mẫu mã, bao bì mô phỏng gần như y hệt hàng thật. Những mặt hàng thiết yếu như: Bột ngọt, bột giặt, dầu ăn, bánh kẹo nếu bị làm giả không chỉ gây thiệt hại kinh tế mà còn đe dọa trực tiếp sức khỏe, tính mạng người tiêu dùng.

Thủ đoạn phổ biến hiện nay là “đánh lộn con đen” như: Mượn tên gọi na ná thương hiệu nổi tiếng, cố tình đảo trật tự chữ cái, sai chính tả nhẹ hoặc sao chép màu sắc nhận diện. Giá bán rẻ bất thường là một chỉ dấu, nhưng chưa đủ để kết luận vi phạm nếu thiếu căn cứ kỹ thuật.

Để bịt lỗ hổng này, công tác tuyên truyền tại Nghệ An cần chuyển dịch sang hướng trực quan, “cầm tay chỉ việc”. Lực lượng Quản lý thị trường, chính quyền cơ sở và các đoàn thể cần phối hợp hướng dẫn bà con cách nhận diện mã vạch, hạn sử dụng, tra cứu nguồn gốc và khuyến cáo thói quen giữ lại hóa đơn, bao bì để làm bằng chứng khi có sự cố.

Lực lượng chức năng tăng cường kiểm tra địa bàn đối với hàng hóa giả mạo nhãn hiệu (Ảnh: DMS)

Một giải pháp mang tính đột phá khác là đẩy nhanh việc hình thành cơ sở dữ liệu số dùng chung giữa Hải quan, Công an và Quản lý thị trường. Khi dữ liệu phương tiện vận tải, kho bãi, hóa đơn điện tử và lịch sử vi phạm được liên thông, các công cụ phân tích dữ liệu lớn (Big Data) và trí tuệ nhân tạo (AI) sẽ tự động phát hiện những biến động bất thường về luân chuyển hàng hóa. Từ đó, lực lượng thực thi có thể đón lõng các cung đường trọng điểm, lần vết hàng lậu từ cửa khẩu, kho trung chuyển đến tận chân kệ bán lẻ.

Dẫu vậy, công nghệ số hay AI chỉ là công cụ hỗ trợ sàng lọc; yếu tố quyết định vẫn là sự dẫn thân, thẩm tra thực địa và nghiệp vụ phá án của con người. Chuẩn hóa dữ liệu đầu vào và quy chế chia sẻ thông tin liên ngành chính là tiền đề cốt lõi cần hoàn thiện trước mắt.

Lê Quyết